

A Hedefleri:

→ Ek devletin açılışının azaltılması

→ Özel kesime önem

→ Ek finansmanın 19 kaynak yerine

dış kaynaktan sağlanması

→ TR uluslararası ticaret üstünlüğünün

Sanayi ürünleri yerine tarımsal ürünlere

kaydırılması

→ Sanayi yerine bapta tarım

olmak üzere ulaştırma ve enerji gibi

sektörlere öncelik verilmesi amaçlanmıştır.

Dışa Açılma Dönemi, Mersal Yardımları

malı ve askeri yardım

ülkelerin form kellenmesi için

hazırlanmış plan

⇒ 1948, Avrupa Ekonomik Birliği Örgütü

⇒ TR'nin IMF, dünya bankası üyeliği (1947)

⇒ TR iktisat kongresi toplanması, özel sektör öncülüğü, ek. devletin azalması, liberalizm ön plana çıkarılıyor.

⇒ Çok partili hayata geç. ⇒ 1946

⇒ Çiftçiyi topraklandırma kanunu, CHP dönemi = Büyük toprak sahiplerinin elindeki toprakları alıp halka dağıtmak

7 Ocak
⇒ (1946) Bazı milletvekilleri karşı

Çıkıp Demokrat Partiyi kurmuştur

⇒ 1950'de iktidara geliyor

ilk dönemde dışa açık ekonomi (liberalist politika)

1. Dönem

Ek. Pol.

1950-1954 Dönemi:

- Taban fiyat uygulamaları ile tarım sektörüne öncelik tanınmıştır.
- Sanayileşmeyi döel kesime bırakıl-mayı amaçlamıştır.
- ★ → Döel girişim teşvik edilmiştir.
- ilk serbest dış ticaret rejimi (1950)
- Bu dönemde serbest dış ticaret rejimi belirleyen politikalar uygulanmıştır.
- Dışa açık ekonomi benimsenmiştir.
- Barker raporu, dışa kapalı ek. benimsenme, devalasyon, tarım sektörü desteklenmiştir.
- (1950-1953) Kore Savaşı, 1954 krizi

⇒ tüketim sermayesine yatırım yapıldığı için
polisilemiyor.

⇒ (1951) gümrük tarifeleri, ticaret genel
ant (GAT) imzalanıyor.

⇒ (1954) Gümrük Kanunu, eşyanın kıymet
esasına göre vergilendirilmesi.

⇒ En büyük hatalara mib dış bazar
Seçilmesi, dış bazarlar.

⇒ (1951) Yabancı Sermaye Yatırımlarını
Tevvik Kanunu, yeniden düzenlenmiş.

★ (1954) Yabancı Sermayeye Tevik
Kanunu ⇒ ilk yasal düzenleme

★ 1- Yabancı Sermaye girişimin kolaylaştırması
(Versi katalanmak)

2- Patent ve lisans hakkı

3- Yabancı Yatırımcıların kar transferine
izin verilmesi

★ 4- Petrol arama, çıkarma, işletme ve
dağıtımıyla ilgili yatırımların dışında bütün
tüm sektörde yabancı Sermayenin tüm
alanlarda izin verilmesi.

→ (1954) Petrol Kanunu

→ (1950-1962) TR'ye Yabancı Sektör
girişi en çok ABD'den gelmiştir.

2. Dönem

1955-1959 (Ek) Politikaları :

→ İlk dönemdeki hatalar dış açık
oluşturmuş.

→ Dışa kapalı ek.

→ Devletçi politika

→ Vergi arttırımı yapılmıştır.

→ Açık Sanayiye Yönelim

→ Halk ikameci politikalar yürütülmüş

→ KİT'lere önem verilmiştir. (Devlet)

(1952) Et Balık Kurumu

(1954) TR Petrol An. Ofk.

(1954) Dev. Mel. Ofis

(1955) SEKA

(1959) TÖZ kömür işletmeleri

→ KİT'ler aracılığı ile özel sektöre kaynak aktarmak

→ (1956) Milli Korunma Kanunu

Amaç: Piyasayı etkin denetleyebilmek

tekellerlik, stokculuk engelleme

IMF buna karşı çıkmıştır.

→ (1955) banknot matbaası kurulmuştur (MB)

* → 1950'nin ortalarından itibaren dış ticaret açığının sürekli artması neticesinde

Liberal politikalar terk edilmiş (1954)

döviz kontrolüne ağırlık verilmiş dolayısıyla

ithalatı kısıtlayıcı önlemler alınmıştır

★ 4. Ağustos

1958 - İstiklal Programı

- ⇒ Boranlı olunmıyor
- ⇒ Maraton'un ilan ediliyor. (Ödemeyi erteleme)
- ⇒ Dış ticaret borsası sürecinin uygulanması
- ⇒ TR parasının devalasyonu, kontrol altına alma
- ⇒ Dış ticaret kontrollerinin gevşetilmesi
- ⇒ ihracatın özendirilmesi
- ⇒ Dev bütçesinde denge sağlanması, tasarrufla gidilmesi
- ⇒ Kamu iktisadi teşebbüslerin düzenlenmesi ve fiyatların arttırılması
- ⇒ Milli koruma kanunun yürürlükten kaldırılması
- ⇒ 2,83 'ten 9,42 'ye dolar fiyatı
- ↳ Devalasyon
- ↳ Döviz
- TR'nin alımı değeri

Darbe Dönemi

1960 - 1980 yılları arası ek politikaları :

1- Planlı karma ek modeli $\rightarrow$ dev. ve özelin birlikte çalışması, kamu kontrol içinde

1960 yılı "devlet planlama teşkilatı"

kurulmuş

2- Döviz darlığına yaşanıyor.

3- Bazı malların arzunda yaşanan kıtlık

4- Teknokratlar her yerde

$\rightarrow$ Piyasa mekanizmasının tamamlanması unvanı

5- Yüksek enflasyon, dış ödeme güçlüğü

Planlı kalkınmanın ek nedenleri (1963 - 1968)

5'er yıllık dönemler için karar verilmiş

Özel sektörü engellenerek şekilde devlette

Yatırım yapmıştır.

Kamu kesime emredici, özel sektöre
özendiricidir.

Dünya forum

Bes Yıllık Kalkınma Planları

- Hızlı ve dengeli büyüme isteği, kapasite kullanımının artması
- Sanayileşme hızlandırılması
- Enfl. düşmesi
- İşgücünün artması
- İktisadi İktisadi Sanayiye dayalı

1. Plan → 1963-1967

2. " → 1968-1972

3. " → 1973-1977

4. " → 1978-1983

→ Disardan finansman sağlandı

(1963-1967) Birinci Kalkınma Planı

→ Uzun dönemli strateji

→ Sanayiye öncelik verildi

→ Ekonomik ve toplumsal yapı önemli

→ Yıllık ek büyüme

→ Bilgili insan (mühendis vb.) yetiştirme

→ Büyüme

→ İstihdam sorununu görme

→ Dış ödeme dengesine ulaşılması

→ Hedeflerin sosyal ilkelerle uyumlu olması

→ Karma ekonomi benimsenmiştir.

→ İthal ikameci sanayileşme stratejisi

İç piyasadaki gelecekte rekabette korunması

Sanayiye öncelik

Asırı değeri kur politikası

Yeni üretimin ikame edilmesi

→ Plani dönemde uygulanan büyüme modeli

Harrold Donner büyüme modelidir.

→ Ne kadar yatırım topladığını gösterir.

→ Dış kaynak gereksinimi olmadan iç kaynakların kullanımı amaçlanmıştır ama dış kaynak kullanılmıştır.

↳ Kaldor Raporu (Kaldor'a göre ekonomik büyümenin ana göstergesi sermaye maddeler ve bu bağlamda tarımdan sermaye maddelere doğru bir gelişme sağlanmalıdır.)

→ 1963 Türk Pansesi Kararı Kanunu

→ İç tüketim sermaye maddeleri için teşvikler

→ 1961 OECD'ye üye oluyor

→ 1963-1964'de tarıma dayalı ihracata yönelmiştir.

→ 1 Aralık 1964 "Ankara Anlaşması"

Gümrük birliğinin kurulması ön görülmüştür.

→ Ödemeler dengesi sıkı çıkmıştır.

(Eneer 2)

→ Birden fazla ülkede yatırım faaliyeti
süren işletme çok uluslu işletme denir.

↳ faaliyet → yabancı ülkedeki pay: 120

Satış geliminin %35

top. gelirin payı vb.

→ ilk çok uluslu işletme = 1600 İng.

East India C.

→ ilk modern GÜ = Unilever

→ İsl. uluslararasılaşma derecelme

göre türleri:

Uluslararası İsl.

Çok uluslu İsl.

Küresel İsl.

Uluslararası İsl.

Uluslar üstü İsl.

Doğrudan küresel İsl.

Yabancı ülkede
faaliyet var kendine
bağıli faaliyet en az var.

Çok uluslu

İsl.

Gökubslu ISI $\rightarrow$ Uluslararası büyük
vebeler, ülkelerden payı daha
fazla, ara markaya bağlı değil
Küresel ISI $\rightarrow$ Birçok ülkede,
ara ülke önemsiz, her ülkeden
geliri çok fazla
Uluslar ötesi ISI $\rightarrow$ Çok uluslu ya
börse

Uluslar üstü $\rightarrow$ Bir ülke borçl. aktif
uluslararası kuruma bağlı
(Böyle bir firma yok)

Grüppen küresel ISI $\rightarrow$ Kuruluktan

kısa süre sonra
uluslararası olan 1910'lar-

Ek. sos. kültürel etkenler ve diğerlerin diğer ülkelere yayılması

- Küreselleşme
- Liberalleşme → Dav. ek faaliyetleri geliştirmek
- ~~• Yabancılaşma~~ → Dışlanmanın belirlenmesi
- Deregulation → veya yumuşatılması

İsl. yabancı ülkelere giriş yöntemleri

- 1) ihracat ve ithalat → ^{Düşük risklilik} En düşük risk
tek. veya teknik bilgiyi
- 2) Lisans anlı → diğer ülkelere kiralama veya satma
- 3) franchising → Ana işletmenin
- 4) ortak girişim → yabancı ülkelerle ortaklaşa bir işletme kurması
yabancı işi imajın korunması
El konulma, millileştirme riski
- 5) Doğrudan Yatırım
↳ Yabancı ülkelere kalıcı veya uzun vadede yatırım.

• (1968-1972) ikinci Beş Yıllık Kalkınma Planı :

→ Sanayi Sektörüne özel önem verilmiştir.

→ Birincisinden farkı çok kesimli olması.

→ Dış kaynak bağımlılık azalması, 14e yönelme

→ Büyüme hedefi %7'dir.

→ Enflasyonist ve deflasyonist eğilimlerin

ortadan kaldırılması

→ Cari işlem açığının düşürülmesi

→ imalat sanayi, ulaştırma ve turizm yatırımlarına önem verilmiştir.

→ Yatırım ve ihracat teşviklerine önem verilmiş (imalat sanayi)

→ Nispeten döviz getirme amacıyla bir dönemde döviz getirilebilir mevduat hesapları (1967) yılında açılmıştır.

→ 1969 IMF ile sözleşme imzalanıyor.

→ 1970'te üçüncü devletleşme yapılmıştır.

→ Ara ve yatırım malı, üretim malı ve hizmet sektörüne öncelik verilmiştir. / → Kentleşme olgusu

→ (temmuz²
1923)

İsmir İktisat Kongresi

↳ Yeni ekonomik politikalar milliyetçi,
liberal, özel girişimci, dışa açık,
ekonomik bağımsızlık yanlı ve
kalkınmacı

↳ Sanayici, tüccar, çiftçi ve işçi
kesimi yer almıştır

↳ Sigorta, ücretler, fonlama gibi
kararlar alınmıştır

↳ Asar vergisinin kaldırılması kararı
alınmıştır. (1925)

↳ Tütün tekelleri kaldırılmıştır.

*↳ Gümrük tarifeleri ile ilgili kararlar
(5 yıl süre ile devam edilecek) (Lozan)

↳ ithabata devam edilir,
yerli sermaye olumsuz etk.

↳ Reji idaresi (1925) - tütün fransanın
elindeydi millileştirildi.

↳ 1924 - Türkiye İ Bankası

↳ Özel sektör finansmanı
ilk milli banka